

(הובא לעיל) שמונת להטמין צונן אפילו כדי לחממו כדי להפיג צינתו, התחדש שאין חוששים שמא יבוא להטמין חמין בשבת (רשב"א).

מִיָּא דְאַחִים קְפִילָא אַרְמָאָה - בחול (רש"י), משום שאם חימם הנכרי את המים בשבת לצורך ישראל אסור לו לשתותם בשבת (רשב"א המיוחס לר"ן). ויש שכתבו בדעת רש"י, שאף אם חימם הנכרי את המים בשבת לצורך עצמו אסור לישראל לשתותם, וכדעה השנייה שהביא המג"א (או"ח שכה, ט) שחששו שמא יבוא לומר לו לבשל בשבת (רש"י; בית מאיר או"ח שכה, ד). ■ להלכה, אם חימם הנכרי את המים לצורך עצמו, יש אוסרים לישראל לשתותם, ויש מתירים. ובשעת הדחק או לצורך מצוה, יש לסמוך על המתירים (שו"ע או"ח שכה, ד; משנ"ב שם, טז).

אֵין בּוֹ מְשׁוּם בְּשׁוּלֵי גֹיִם - שכיון שאפשר לאכול בלא בישול, לא הועיל הנכרי כלום ואין זה נחשב בישול (רש"י ביצה טז, א ד"ה אין), ואף כאשר האוכל משתבח יותר ע"י הבישול (רשב"א המיוחס לר"ן).

אָדָם חָשׁוּב שְׂאֵנִי, שהרואים אותו מיקל עלולים ללמוד ממנו להקל אף בדברים האסורים מן הדין (רש"י, ר"ן ומאירי). ויש שפירש שלא ילעזו עליו שהוא מיקל באיסורים (רשב"א מ"ק יא, ב), או שראוי לו לקדש עצמו אף במותר לו (מאירי שם). אך רב נחמן סבר שאין חיוב על אדם חשוב להחמיר יותר מאחרים (כנסת הגדולה י"ד ק"ג, פרי חדש שם, ג). או משום שלא החשיב עצמו לאדם חשוב (עין אליהו על עין יעקב). ■ להלכה, אפילו אדם חשוב מותר להטמין בשבת דבר צונן בדבר שאינו מוסיף הבל כדי שלא יצטנן ביותר או כדי שתפוג צינתו [שלא כדעת רבי אמי] (משנ"ב רנז, לא).

בָּא לְהוֹסִיף מוֹסִיף - ■ להלכה, מותר להוסיף על כיוסי הקדישה, דוקא בקדירה המבושלת כל צרכה, שאין בכיוסי זה תוספת בישול, אבל אם אינה מבושלת כל צרכה - אסור להוסיף על הכיוסי, שתוספת זו גורמת לה להתבשל (שו"ע או"ח רנז, ד).

רְבֵן שְׁמֵעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר וְכוּ' - שרשב"ג בא לחלוק על ת"ק שהתיר רק להוסיף כיוסי אך להחליפו באחר אסור, ורשב"ג מתיר אף להחליף (תוס' ד"ה כיצד). ויש שפירש, שרשב"ג לא בא לחלוק על ת"ק אלא לפרשו (רבינו יונה, מובא ברשב"א ורא"ש). ואף שכבר שנינו במשנה שמוותר לכסות קדרה שנתגלתה, בא רשב"ג להשמיענו שאין להחשיב את החלפת הכיוסי באחר כמעשה של הטמנה חדשה. ועוד השמיענו, שאף כשהיתה הקדרה מכוסה בסדין דק, אין אומרים שנחשבת כאינה טמונה כלל וכשבא להטמינה בשמיכה עבה הרי זה כמטמין מחדש, אלא רואים זאת כהמשך ההטמנה הראשונה (ר"ן). ■ להלכה, אם הטמין מבעוד יום בדבר שאין מוסיף הבל, מותר ליטול הכיוסי בשבת ולתת אחר במקומו, בין שהראשון חם יותר מהשני בין שהשני חם יותר מהראשון, אפילו לא היה מכוסה אלא בסדין יכול ליטלו לכסותו בגלופקרין [כדעת רשב"ג]. אכן זהו רק בנתבשלה כל צרכה, אבל אם אינה מבושלת כל צרכה, אפילו להוסיף על הכיוסי, אסור (שו"ע או"ח רנז, ד).

אֲרֵתוּחֵי קָא מְרַתְּ לָהּ - שכיון שההיתר להטמין את הצונן, לדעת רש"י (לעיל במשנה) הוא רק כשכוונתו שלא יתחמם, לכן מותר להטמין רק כשדעתו כשפינה את המים כדי לקדרם. אך לדעת הגאונים (המובאת לעיל במשנה) שמוותר להטמין את הצונן אף כדי שיתחמם מעט - מותר להטמין אף באופן שלא התכוין לקרר את המים (רמב"ן). ■ להלכה, מותר להעביר ממיחם למיחם, אף באופן שלא התכוין לקרר את המים. אמנם בדבר המוסיף הבל, אסור להטמין אף כשפינה ממיחם למיחם (שו"ע או"ח רנז, ה; משנ"ב שם, טז).

תְּיֻבְתָּא ■ להלכה, עשבים שתחבם בעפר מבעוד יום כדי שיהיו לחים, מותר לאחוז בעלים ולהוציאם, והוא שלא השרישו, וגם אינו רוצה בהשרשתם. ואפילו אם יזיז העפר בשבת אין בכך איסור, שהרי אינו מטלטלו בידי אלא על ידי העשבים, ונחשב טלטול מן הצד שמוותר [כדעת התנא שבברייתא, ושלא כרב הונא (לעיל ג, ב)]. ואם נתכוין לזריעה, אסור מדרבנן (שו"ע או"ח שלו, ו ומשנ"ב שם).

וסכין שנועץ בכותל של לבנים ברווח שבין השורות, מותר להוציאו בשבת אפילו אם לא נעצו ושלפו מבעוד יום (משנ"ב שיד, נא).

מְשִׁנָּה. הקדמה: משנתנו באה ללמדנו הלכות נוספות באיסור הטמנה, ומבארת איסור הטמנה בדבר שאינו מוסיף הבל.

לֹא קִפְּחוּ - מלמעלה ומהצדדים, או מהצדדים אף אם לא כיסה מלמעלה (פני היושע).

מִבְּעוֹד יוֹם - ואפילו בין השמשות [אף שבדרך כלל 'מבעוד יום' פירושו קודם בין השמשות], כמבואר לעיל (לד, א) שמוותר להטמין בין השמשות (רשב"א).

קִפְּחוּ וְנִתְגַּלָּה - מאליו מבעוד יום, אך אם גילה בידיים כדי לכסותו משתחשך אסור לכסותו, שזה כתיחלת הטמנה, ולכן נקט 'נתגלה' שמשמע מאליו. ובשבת עצמה - בין נתגלה מאליו ובין בידיים מותר לחזור ולכסותו (תוס' ד"ה כסהו). ויש שפירשו שנתגלה בשבת, ואפילו בידיים מותר לכסותו. אך נתגלה מבעוד יום, אסור לכסותו משתחשך, שזו כהטמנה חדשה (ספר התרומה רלא; בית יוסף או"ח רנז, ד בדעת הרמב"ם). ■ להלכה, כסהו מבעוד יום ונתגלה מאליו משחשיכה, מותר לחזור ולכסותו. אבל אם נתגלה מבעוד יום, אסור לכסותו בשבת, וכל שכן שאם גילהו בידיים מבעוד יום אפילו על דעת לכסותו משתחשך, שאסור לכסותו בשבת (שו"ע או"ח רנז, ד; משנ"ב שם, כה).

מוֹתֵר לְכַסּוֹתוֹ - ולא חששו שמא ירתיח, שכיון שכבר היה רותח מבעוד יום וגילהו רק לזמן קצר [כדי להוציא ממנו מעט לצורך סעודת הלילה], לא איבד מחומו. ועוד, שלא הניח את הקדרה על גבי קרקע שתצטנן (רשב"א המיוחס לר"ן).

וְנִתְּן לְתַחַת הַכָּר אוֹ תַּחַת הַקֶּסֶת - לשמור על צינתו שלא יתחמם, ועל כן לא הותר אלא בכר וכסת של לבד, שאינו מחמם (רש"י). ויש סוברים שמוותר להטמינו אף כדי שיתחמם מעט או כדי לשמור את חומו שלא יצטנן יותר, שאין איסור הטמנה בשבת אלא בדבר חם הנמצא בכלי ראשון שהתבשל בו (רמב"ם שבת ד, ד, רמב"ן ורשב"א בגמרא בשם הגאונים). וטעם היתר הטמנה בצונן, לדעת רש"י כיון שגזירת הטמנה היא שמא ירתיח (כדברי רבא לעיל לד, א), ובצונן אין כוונתו לחמם אלא לשמור שלא יצטנן או להפיג צינתו (גור אריה). ולדעת הרמב"ם (שם, ג) שגזירת הטמנה היא שמא יטמין ברמץ ויחתה בגחלת - בצונן לא גזרו משום שהוא לא שכיח (מרכבת המשנה שם).

אך להטמין צונן בדבר המוסיף הבל אסור אפילו בערב שבת [ובשבת אף בכל דבר המוליד חום (ביאה"ל רנז, ו ד"ה אפילו)], שזהו כהטמנה ברמץ, דלא פלוג חכמים (רמב"ן בדעת הגאונים; ערוך השלחן רנז, כב). ■ להלכה, מותר להטמין בשבת דבר צונן בדבר שאינו מוסיף הבל, כדי שלא יצטנן ביותר או כדי שתפוג צינתו. אבל בדבר המוסיף הבל, אסור להטמין אפילו להטמין צונן גמור, אף מבעוד יום (שו"ע או"ח רנז, ו; שעה"צ שיה, כד).

גְּמָרָא. הֲנִי מְלִי דְבַר שְׂאִין דְּרָכוּ לְהַטְמִין אֶבֶל דְּבַר שְׂדֵרְכוּ לְהַטְמִין
לֹא - שאף בדבר שדרכו להטמין תחת כר וכסת כדי לחממו, אין חוששים שמא יבוא להטמינו על מנת לחממו (רש"י), ולסוברים